17.04.25р. 45гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Становлення особистості, цілеспрямованої й цілісної натури. Образ ліричної героїні новели-роздуму «Impromtu phantasie» («Фантазія-експромт»)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ УРОКУ

І. Опрацювання навчального матеріалу.

Своє розуміння позитивного образу жінки Ольга Кобилянська чітко окреслює в листі до Осипа Маковея від 11 серпня 1898 року: «Образовані і тонко відчуваючі жінки є для мене ідеалом». Саме такою постає героїня новели «Impromptu phantasie». Молода жінка, смілива й нетерпима до будь-якого упокорення або приниження, приваблює читача своєю духовною красою. Наділена правдивим талантом і надзвичайно тонкою та ліричною душею, вона відчуває образи в тонах і барвах, увесь світ сприймає через звуки мелодій, і навіть майбутнє постає в її уяві радісною піснею, чарівною симфонією чи сонатою.

1. Прослухайте: **Ольга Кобилянська "Impromtu phantasie"**

https://www.youtube.com/watch?v=fMYWN2GiBmU&feature=emb_logo

2. АНАЛІЗ НОВЕЛИ “Impromtu phantasie”

Рік написання: 1894.
Жанр: новела (сама авторка визначила як нарис).
Літературний рід: проза.
Тема: Зображення дівчинки, а згодом дівчини духовно чистої і від цього сильної.
Ідея: Зображення духовної чистоти як найбільшої людської сили.
Проблематика твору “Фантазія-експромт”: У творі порушено декілька проблем: сили фізичної і духовної (епізод з упійманням коня); сили і слабкості людської душі; чутливості людської душі до мистецтва (епізод, у якому героїня вперше чує мелодію “Фантазія-експромт).
Головні герої твору: Головна героїня (без імені). Стройник, що налагоджував фортеп’ян.
Сюжет твору
Експозиція. Розповідь авторки про героїню.
Зав’язка. Маленька героїня упіймала коня, що зірвався з прив’язі.
Розвиток дії. Розповідь про те, як переїжджий стройник налагоджував фортепіано у її родичів.

Кульмінація. Виконання стройником “Фантазії-експромт” Шопена, сльози маленької героїні. Стройник бере з героїні обіцянку грати цю мелодію тільки тоді, коли стане зовсім дорослою, після двадцятиріччя.
Розв’язка. Героїня подорослішала, але так і не навчилась грати на фортепіано. Зате, коли вона чує музику, то “готова вмирати. Стаю тоді божевільно-відважна, стаю велика, погорджуюча, любляча… Що й залежить на мені, коли лиш музику чую!..”.
Твір Ольги Кобилянської “Фантазія-експромт” надзвичайно ніжний і сильний водночас. Авторка наділяє героїню власними рисами: ніжністю, відвагою, чутливістю, силою духу. У творі яскраво представлені особливості буковинської говірки: опісля, доперва, стройник, фортеп’ян, яко, се, причім, завстидалась, скулена, вулії та ін.

3. СЛОВНИК

Неоромантизм *– стильова течія модернізму, що виникла в українській літературі на початку XX ст., названа Лесею Українкою “новоромантизмом”. Зі “старим” романтизмом його ріднить порив до ідеального, виняткового. Відкинувши раціоцентризм, неоромантики на перше місце поставили чуттєву сферу людини, емоційно-інтуїтивне пізнання.*

Визначальні риси неоромантизму:

— неоромантики змальовували переважно не масу, а яскраву, неповторну індивідуальність, що вирізняється з маси, бореться, — часом попри безнадійну ситуацію, — зі злом, зашкарублістю, сірістю повсякденна;
— герої неоромантиків переймаються тугою за високою досконалістю у всьому, характеризуються внутрішнім аристократизмом, бажанням жити за критеріями ідеалу, а не буднів;
— головна увага зосереджувалася на дослідженні внутрішнього світу людини, через який неоромантики намагалися зазирнути у світ духовний;
— зовнішні події (також і соціальні) у творах неоромантиків відступають на задній план;
— неоромантики часто вдаються до умовних, фантастичних образів, ситуацій, сюжетів;
— відмова від типізації, натомість застосування символізму.
“Impromptu phantasie” Кобилянської – то і є життя Кобилянської, укладене в музику. Словом “impromptu” письменниця натякнула на спонтанну реалізацію задуму, а “phantasie” – вільна музична форма, куди (саме тому, що ця форма вільна) авторка зуміла вкласти свій характер». Автобіографізм у новелі Кобилянської – то історія її душі: почуттів, вражень, думок, переконань.

ІІ. Закріплення матеріалу

1. Прослухайте: **Шопен. Фантазія-експромт.**

https://www.youtube.com/watch?v=5wFaylH3QlU&feature=emb_logo

Дослідники творчості Ольги Кобилянської вважають, що між музичною і літературною «Impromptu phantasie» багато спільного: назва твору, кількість частин (5 частин), а градація фрази і циклічність фразування в тексті новели майже «запаморочливо» передають стрімкі злети і спади у музичному творі. Яскравим прикладом музичної побудови фрази в новелі є епітетна градація, якій літературознавець Олександр Рисак дав відповідну характеристику, – «виразне crescendo» (крещендо ´ (італ. crescendo) – музичний термін, що означає поступове збільшення сили звуку).

2. Уважно прочитайте уривок із твору, випишіть епітети, які відтворюють відображення почуттів, настроїв, думок ліричної героїні в їхній динаміці та якісному перетворенні, що надають естетичного забарвлення духовному життю людини.

Я сама – то та «звихнена слава».
Я вижидаю щастя щодня і щогодини.
Я відчуваю, як життя лежить переді мною не як щось сумне, безвідрадне, важке до переконання, але як би один пишний, святочний день, гаряче пульсуючий, приваблюючий, широкий, пориваючий образ або немов яка соната.
Так, немов музика.
Солодкі, упоюючі, сумовиті звуки. Роздразнюючі, пориваючі, покликуючі, вбиваючі… а одначе!… одначе…
Я не вчилася музики ніколи.
Я ніколи, ніколи не могла «Impomptu phantasie» сама грати! Але коли чую її, як другі грають, то душа моя наповнюється слізьми. Що се таке? Що се є, що крізь усей той блиск, котрий хвилює так розкішно крізь мою душу… в'ється щось, немов жалібний креповий флер! І що я помимо того, що в моїх жилах пливе кров будучини, не маю будучини, не маю в житті своїм полудня?
Коли чую музику – готова вмирати. Стаю тоді божевільно-відважна, стаю велика, погорджуюча, любляча…
Що й залежить на мені, коли лиш музику чую!..

3. Дайте відповіді на запитання:

– Який композиційний прийом покладено в основу новели?
– Що спонукає авторку щоразу згадувати про цю дівчинку?
– Який характер мала героїня в дитинстві?
– За яких умов формувався характер героїні? Що їй подобалося в дитячих іграх?
– Чи вдалося героїні зіграти «Impromptu phantasie» ?
– Якою ж стала дівчинка, коли виросла?

Домашнє завдання

Прочитати "Valse melancolique" О.Кобилянської (с.166- 168).